

Leer een kind zichzelf worden

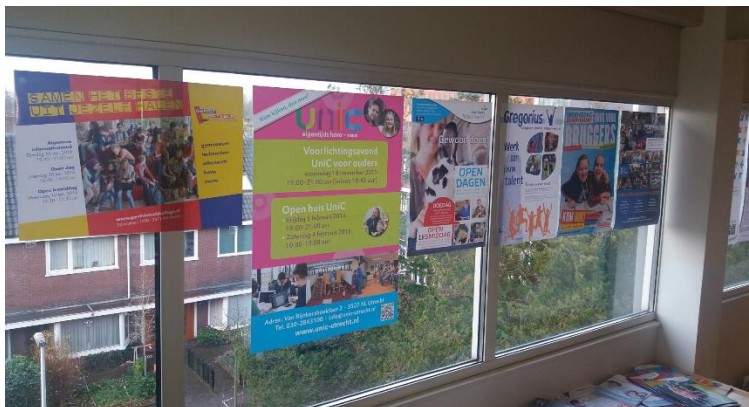
Praktijkonderzoek Tienerminor

Naam onderzoeker: Jaap Breekveldt

Datum: 10 januari 2016

Onderzoeksschool:

Basisschool te Utrecht

Opleidingsfase: SB

Opleidingsvariant: DT

Studiejaar: 2015-2016

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Hoofdstuk 1: Inleiding	5
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader	5
Hoofdstuk 3: Methode	7
Interview met schooldirectie en groepsleerkrachten van de bovenbouw	8
Enquête voor ouders van kinderen in de bovenbouw	8
Hoofdstuk 4: Resultaten.....	9
Visie van leerkrachten en directie.....	9
Resultaten uit de enquête.....	13
Hoofdstuk 5: Conclusie.....	14
Literatuurlijst	16
Bijlage Uitkomsten enquête aan ouders.....	17

Samenvatting

Zo rond het twaalfde levensjaar maakt een kind op de basisschool een keuze voor de middelbare school. Het schooladvies van de basisschool is hierin sterk bepalend. Uit de theorie blijkt dat een te hoog advies niet erg is, maar een te laag advies nadelig voor het kind kan zijn. Daarnaast wordt afstromen op de middelbare school ervaren als nadelig voor zowel de basisschool als voor het VO. Zorgvuldigheid is dus geboden.

Uit de door mij bestudeerde literatuur blijkt ook dat het leerkrachtadvies een goede voorspeller is voor het VO advies, beter dan de centrale eindtoets. De leerkracht steunt hierbij op het leerlingvolgsysteem en zijn eigen inzicht. Maar hoe wordt dit advies door ouders gewaardeerd? Zijn zij tevreden over de informatie die de school hier biedt? Hoe gaat dat in een stad waar een duidelijk beschreven POVO procedure is?

De onderzoeksvraag luidt daarom: Hoe kan basisschool R, de ouders en leerlingen van groep 6, 7 en 8 zodanig informeren dat zij het VO-advies begrijpen en positief waarderen? Deze onderzoeksvraag is opgedeeld in twee deelvragen

1. Hoe bereiden de leerkrachten van groep 6,7 en 8 ouders voor op het bindend schooladvies voor het VO? Hoe wil de directie de ouders informeren over het VO advies?
2. Hoe waarderen ouders het VO-schooladvies gegeven door basisschool R?

Het antwoord op de eerste vraag is dat zowel de directie als de leerkracht veel doen om de ouders te informeren over het VO advies. Effectieve maatregelen die de school neemt zijn:

- Opleiden van leerkrachten door het laten bezoeken van informatiebijeenkomsten POVO.
- De leerkracht met de meeste kennis van VO scholen in groep 8 laten lesgeven, zodat hij kan adviseren over een passende middelbare school.
- Openheid in communicatie met ouders. Door eerst te luisteren hoor je de verwachting van ouders en de motivatie van die verwachting. In praktijk sluit dit vaak aan bij het schooladvies
- Regelmatig communiceren van de schoolresultaten.

Uit het antwoord op de tweede vraag blijkt dat ouders deze inspanningen waarderen en gemiddeld tevreden zijn over de totstandkoming van het schooladvies. De ouders waarderen de maatregelen van de school, zoals blijkt uit de gehouden enquête. Maar tekortkomingen volgens een aantal ouders zijn:

- Naast het schooladvies is er ook behoefte aan advies over het kiezen van een middelbare school die past bij de leerling.
- In groep 6 hebben kinderen en ouders nog geen idee over het belang van de prestaties.
- Er is voor de kinderen en ouders te kort de tijd om een school te kiezen.

De school zelf wil op een aantal punten verbetering bieden, namelijk.

- Invoeren van een rapport waarin geen cijfers meer worden gegeven aan methodetoetsen. Vanuit cijfers zou een onterechte zekerheid kunnen worden verleend over het advies.
- Invoeren van een trendanalyse in het rapport over de ontwikkeling van de citoscores op begrijpend lezen en rekenen.
- Het openstellen van het ouderportaal, zodat ouders altijd inzicht hebben in de prestaties van hun kind via het leerlingvolgsysteem.

Samengevat blijkt dat basisschool R ouders voldoende informeert, veel informatie geeft over de totstandkoming van het advies en voldoende met ouders communiceert. De school heeft daar bovenop nog drie verbeterpunten geformuleerd, die deels aansluiten bij de wensen van de ouders. De school kan zich volgens mij verbeteren door meer en eerder informatie wil geven over passende middelbare scholen en door vaker inzicht te geven in de schoolprestaties en de gevolgen daarvan voor het VO advies.

Hoofdstuk 1: Inleiding

In 2008 heeft de staatssecretaris van Onderwijs het pleidooi gehouden om de Cito-toets in groep 8 te verplaatsen van februari naar mei (Boog, et al., 2009, p. 200). Haar beweegredenen waren het omlaag brengen van de toetsdruk en het effectiever maken van het schooljaar in groep 8. De indruk van ouders en leerlingen was dat er in groep 8 na februari niet zo veel les meer gegeven werd. In 2015 is de centrale eindtoets van groep 8 verplaatst naar april.

Ook voor het studieadvies voor het voortgezet onderwijs (VO) heeft dit besluit gevolgen gehad. De CITO eindtoets is niet meer bepalend voor het schooladvies van de leerlingen. Nu is het schooladvies bindend. Dit advies kan naar boven toe bijgesteld worden als de score van de centrale eindtoets daar aanleiding toe geeft.

In de jaren tussen idee en besluitvorming is onderzoek gedaan naar goede voorspellers van een studieadvies voor het voortgezet onderwijs. Daarin werd aangegeven dat de gegevens uit het leerlingvolgsysteem vanaf groep 6 een goede voorspeller zijn voor het schooladvies. De raad voor Primair Onderwijs (PO-raad) heeft dit advies overgenomen en gesteld dat het schooladvies van de basisschool leidend is.

Het schooladvies is gebaseerd op observaties en resultaten van meerdere jaren. Deze resultaten zijn natuurlijk ook inzichtelijk voor ouders en leerlingen. Het betreft de scores van niet-methode toetsen zoals de CITO scores, de methodetoetsen en werkhouding van het kind.

De vraag is echter in welke mate de ouders betrokken zijn bij de totstandkoming van het advies. Ouders kennen hun kind het best en hebben bovendien bepaalde verwachtingen en behoeften van de school. Ook hebben ouders een rol in het kiezen van de middelbare school voor hun kind. Kortom, het is effectief wanneer ouders betrokken worden bij de totstandkoming van het schooladvies en een indruk krijgen van welke scholen zouden passen bij de leerbehoefte van hun kind. Hoe die samenwerking tussen ouders en leerkrachten nu wordt ervaren wordt in dit onderzoek nader belicht. Voordat deze vraag wordt beantwoord, wordt eerst het theoretisch kader toegelicht.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

Voorspellers voor het VO advies

Voor de advisering voor het voortgezet onderwijs spelen twee aspecten een rol bij de advisering van de basisschool (Boog, et al., 2009):

- Het beeld van de leerkracht en de school.
- Het resultaat op de eindtoets.

Beide zijn belangrijk en er is onderzoek gedaan naar de voorspellende waarde. In opdracht van “Kennisset” is in februari 2013 een rapport opgesteld waar bij meer dan 10.000 leerlingen tot hun vierde jaar in het VO gevolgd zijn (Aarsen, Roeleveld, & Luyten, 2013). Hun schoolprestaties op het VO zijn vergeleken met de adviezen uit het basisonderwijs. Ook zijn op basis van toetsresultaten en de centrale eindtoets analyses gemaakt om te onderzoeken wat de beste voorspeller is. Uit het onderzoek blijkt dat de voorspellende waarde van het advies van de leerkracht van groep 8 hoger

blijkt te zijn dan de voorspellende waarde van een centrale eindtoets. Gezegd moet worden dat ook de eindtoets als redelijk betrouwbaar kan worden bestempeld. Maar wanneer het advies ook gebaseerd wordt op de scores uit het leerlingvolgsysteem op de gebieden begrijpend lezen, rekenen en spelling wordt de voorspelling al betrouwbaarder. Maar de beste voorspelling geeft volgens dit onderzoek het advies van de leerkracht. De wijziging die in 2015 is doorgevoerd, is dus goed onderbouwd. De centrale eindtoets is niet voor niets naar achteren geschoven en dat daarmee het advies van de leerkracht van de basisschool is bindend geworden.

Een ander onderzoek bevestigt dit beeld. Op scholen in Almere is in 2013 onderzoek gedaan naar de voorspellende waarde van de LOVS voor de onderbouwing van het schooladvies en de kans op op- en afstroom in het voortgezet onderwijs in Almere (Oberon, 2013). Ook uit dit onderzoek blijkt dat toetsprestaties binnen de domeinen begrijpend lezen, rekenen en spelling in de groepen 6 t/m 8 goed bruikbaar zijn als onderbouwing voor het schooladvies en dat het advies van de leerkracht een nog krachtiger voorspeller is.

Onderadvisering

Het is van groot belang dat een kind niet een te laag schooladvies krijgt. Soms komt dat omdat leraren een verkeerd beeld hebben van een kind. Ook kunnen leraren verkeerd adviseren op basis van (onbewuste) vooroordelen. Vooral kinderen van allochtone ouders en laagopgeleide ouders zijn hier de dupe van. Kinderen die door slecht onderwijs niet hebben kunnen laten zien wat ze in hun mars hebben, lopen ook risico een verkeerd advies te krijgen (InfoNu, 2015).

Uit onderzoek onder allochtone leerlingen (Henkens, 2007) blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat sprake is van systematische, substantiële onderadvisering van leerlingen van allochtone herkomst. Nadat rekening is gehouden met verschillen in prestaties tussen leerlingen, doen zich geen verschillen voor in de advisering van autochtone en allochtone leerlingen in het nadeel van de laatsten.

Schooladvies in Utrecht

In de wet staat dat de basisschool voor 1 maart een bindend schooladvies geeft. In Utrecht is dat een enkelvoudig advies. Dat kan zijn Havo, maar niet Havo-VWO. Een leerling kan daarna worden aangemeld op een school die het onderwijsniveau van het schooladvies biedt. De school geeft ook een voorkeur aan voor het brugklatype, bijvoorbeeld Havo-VWO. Dit advies is niet bindend.

De Utrechtse POVO procedure is een praktische vertaling van de wetgeving (SterkVO, 2015). Alle Utrechtse basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs werken volgens deze procedure. De besturen van deze scholen stellen de POVO-procedure jaarlijks vast. Een werkgroep met vertegenwoordigers van de schoolbesturen, de gemeente Utrecht en de uitvoeringsorganisatie POVO, bereidt de besluiten van de schoolbesturen voor. De uitvoeringsorganisatie POVO is ondergebracht bij het samenwerkingsverband Sterk VO.

De POVO procedure wordt via scholen gecommuniceerd aan alle leerlingen van groep 8 en hun ouders. De basisschool geeft voor 1 maart een enkelvoudig en bindend schooladvies en meldt een leerling aan op één school voor voortgezet onderwijs. Het loket passend onderwijs adviseert de basisschool bij aanmelding van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Leerlingen die in Utrecht wonen hebben in de eerste ronde voorrang op scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Utrecht. Er wordt geloot als er op een bepaalde school en onderwijsniveau meer aanmeldingen zijn dan plaatsen. Utrechtse leerlingen die zijn uitgeloot kunnen in de tweede ronde in de gemeente Utrecht kiezen uit scholen die op hun onderwijsniveau nog plaats hebben.

Om een gedegen, verantwoorde en passend advies aan de ouders te kunnen geven over het vervolgonderwijs voor hun kind, moet de leraar van groep 8 uitstekend geïnformeerd zijn over de vervolgscholen in de stad. Kennis van het stelsel van VO, werkwijzen van de betreffende scholen is daarbij een voorwaarde (Alema & Tjerkstra, 2011, p. 548).

De centrale eindtoets

De wet stelt dat de basisschool het schooladvies in overleg met ouders moet heroverwegen als een leerling de eindtoets beter maakt dan verwacht. Dit betekent niet dat het schooladvies ook naar boven moet worden bijgesteld. De basisschool is immers op grond van een totaalbeeld van een leerling tot dit advies gekomen en is niet verplicht dat bij een hogere toetsuitslag aan te passen. In praktijk leidt dit tot discussie onder beleidsmakers en leerkrachten zoals op de POVO open dag in Utrecht op 30 september.

De één vindt dat de basisschool achter het oorspronkelijk advies moet blijven staan, terwijl een ander vindt dat de basisschool het advies na heroverweging moet kunnen onderbouwen, bijvoorbeeld met het leerlingvolgsysteem. En als een leerling na heroverweging hoger is geplaatst, dan kijkt de inspectie naar het oorspronkelijke advies. Communicatie en vertrouwen zijn belangrijke elementen. Dat geldt zowel voor de communicatie tussen scholen en ouders, als tussen PO- en VO-scholen (School aan zet, 2015).

Om een goede keuze te kunnen maken, maakt de stichting POVO de open dagen bekend en geeft leerlingen een schoolgids waarin de kenmerken van alle middelbare scholen staan. Ook bieden ze informatie aan op school.

Hoofdstuk 3: Methode

De onderzoeksvraag luidde: Hoe kan basisschool R de ouders en leerlingen van groep 6, 7 en 8 zodanig informeren dat zij het VO-advies begrijpen en positief waarderen? Deze onderzoeksvraag is opgedeeld in twee deelvragen.

1. Hoe bereiden de leerkrachten van groep 6,7 en 8 ouders voor op het bindend schooladvies voor het VO? Hoe wil de directie de ouders informeren over het VO advies?
2. Hoe waarderen ouders het VO-schooladvies gegeven door basisschool R?

De eerste deelvraag wordt onderzocht door het houden van een interview met de directie en leerkrachten van groep 6, 7 en 8. Hierin worden zij bevraagd hoe het schooladvies tot stand komt, wat er goed gaat in dat proces en wat er beter kan

Voor de tweede deelvraag wordt een enquête gehouden onder ouders van leerlingen van groep 6, 7 en 8. Deze enquête bestaat uit vier delen, namelijk twee inleidende vragen, vier vragen over het

schooladvies en schoolkeuze, drie vragen over de vervolgstappen naar het VO en twee open vragen om te peilen wat de school goed doet in de ogen van de ouders en wat beter kan.

Interview met schooldirectie en groepsleerkrachten van de bovenbouw

Om te weten te komen hoe het proces van schoolkeuze nu gaat, is het belangrijk alle inspanningen van de school te kennen. De leerkrachten zullen met name informatie geven aan ouders en leerlingen. Maar vanaf welke klas zou dit spelen. Als de niet-methodetoetsen van groep 6 tot 8 van invloed zijn op het schooladvies, hoe wordt hier dan mee omgegaan? Hoe kan een leerkracht een leerling nog meer voorbereiden op het VO. Zou hij passende scholen adviseren, die passen bij de aard van het kind? Is er een overdracht tussen PO en VO? Wordt het advies van de leerkracht van groep 8 echt opgevolgd? De interviewvragen zijn:

- Hoe gaat het proces van het geven van het schooladvies nu?
- Wat gaat hierin goed?
- Wat kan er beter?

Enquête voor ouders van kinderen in de bovenbouw

Ouders zijn nauw betrokken bij de schoolkeuze van hun kind. Hoe waarderen de ouders de inspanningen van de school? Zijn ze tevreden met de informatie die ze ontvangen?

Het onderzoek bestaat uit vier delen. Met de eerste twee vragen peil ik in algemene zin hoe ze de communicatie met school ervaren. Indien ze hierop laag scoren, dan zal ook de informatie over het schooladvies als ontoereikend worden ervaren. Interessant wordt het als ouders positief zijn over de school, maar minder tevreden over het specifieke punt van het schooladvies. De vraag is dan of de school meer of beter zou moeten informeren, of meer naar ouders moet luisteren, of een andere actie zou moeten nemen. In de enquête wordt expliciet gevraagd wat de school goed doet en wat beter kan. Zo ontstaat een beeld van wat ouders waarderen en waar ze behoefte aan hebben.

In de overige vragen wordt gepeild hoe ouders zich geïnformeerd voelen. Weten ze hoe een schooladvies tot stand komt, kennen ze de POVO procedure? Hebben ze al eens informatie gehad over een advies?

Interessant is om te zien of de inspanningen van de leerkrachten hun effect lijken te hebben op de informatiebehoefte van de ouders. Helpen de presentaties aan het begin van een schooljaar en is iedereen bekend met de POVO procedure?

Algemene vragen

1. Ik word door de school geïnformeerd hoe het met mijn kind gaat.
2. Ik ben voor de school een gelijkwaardige gesprekspartner.

Vier vragen die betrekking hebben op het schooladvies.

3. Ik denk te weten welk schooladvies mijn kind zal krijgen.
4. Ik weet hoe de leerkracht tot zijn advies komt.
5. Ik heb van de leerkracht het toekomstig advies van mijn kind gehoord.

6. Ik begrijp vanuit het rapport van mijn kind wat het schooladvies ongeveer gaat worden.

Drie vragen die betrekking hebben op de vervolgstap naar het VO.

7. Ik ben bekend met de POVO procedure in Utrecht.
8. De school informeert mij over passende middelbare scholen.
9. Ik ben dit schooljaar van plan om met mijn kind naar de open dagen van de middelbare school te gaan.

Twee open vragen

10. Wat doet basisschool R goed om u te informeren over een schooladvies?
11. Waar is er ruimte voor verbetering?

Hoofdstuk 4: Resultaten

Visie van leerkrachten en directie

Hoe komt het schooladvies tot stand?

Directeur	Een goede schoolkeuze begint met de samenwerking tussen onze school, POVO-Utrecht en de Stichting Protestants Christelijk Onderwijs te Utrecht (PCOU) waar basisschool R bij aangesloten is. Het POVO stelt de jaarlijkse procedure op. Hierbij is ons schoolbestuur aangesloten. Het PCOU geeft uitleg en advies aan de directeuren van de basisschool. De directeur geeft de informatie door aan de leerkrachten in de bovenbouw. Jaarlijks is er een evaluatie van de POVO procedure in de stad. We weten dat de Cito-toetsresultaten van groep 6 tot 8 een voorspellende waarde heeft. Daarom is er in onze jaarkalender aandacht voor de periode waarin getoetst wordt. Dit is bijvoorbeeld niet in de week van de avondvierdaagse. De groepsleerkracht kan zelf bepalen wat binnen de week geschikte dagen zijn om de toetsen af te nemen. In het rapport van de leerlingen is een bijlage van de CITO scores vanaf de kleutergroep opgenomen. In het voorwoord van het rapport staat uitgelegd hoe je dit kunt interpreteren.
Leerkracht groep 8	Bij de start van het schooljaar geef ik op de informatieavond een presentatie over de POVO procedure. Ik leg het verschil tussen methodetoetsen en CITO toetsen uit. Ik laat de POVO procedure in stappen zien. Ik leg uit wat een enkelvoudig bindend advies is en hoe dit bij mij tot stand komt. Een week later zijn de adviesgesprekken met de ouders en leerlingen individueel. Bij deze adviesgesprekken vraag ik aan ouders wat zij denken dat het schooladvies is. Bij 22 van 30 leerlingen is mijn advies gelijk aan dat wat de ouders denken. Bij 8

	wijkt het af. Bij 5 daarvan kom ik met de ouders snel op één lijn door uitleg te geven hoe ik tot het advies ben gekomen. Ze hadden gewoon meer informatie nodig. In drie gevallen wijkt dan nog mijn advies af van wat de ouders denken dat het advies zou moeten zijn. Dat is niet erg, je hoeft het niet altijd met elkaar eens te zijn. Maar ik hoef hun advies ook niet over te nemen. Ik leg ze uit dat de leerling bij de centrale eindtoets de kans heeft om zich te bewijzen. Als hij dan hoger scoort dan ik adviseer, dan heeft hij zichzelf bewezen en kan naar dit schooltype toe.												
Leerkracht groep 7	Bij de informatieavond in groep 7 geef ik uitleg over de totstandkoming van schoolkeuzes. Ik laat zien welke resultaten uit het LOVS richting geven voor een toekomstig schooladvies. Ik adviseer om vast open dagen te bezoeken. Ik wijs de ouders op de POVO site. Bij ouders leeft het proces van schooladvies nog niet zo. In de loop van het jaar, zo in februari, zijn de afstemmingsgesprekken van de rapporten. Dan vragen ouders soms naar het aanstaande schooladvies. Ik leg dan uit hoe de normering is en laat de scores van het kind zien. Zo krijgen ouders een indicatie over het VO mogelijkheden voor hun kind. Dit is echt een indicatie en geen advies.												
Leerkracht groep 6	In de informatieavond van groep 6 in september geef ik aandacht aan de schoolkeuze. Zo laat ik een tabel zien met het verband tussen CITO scores en advies. Ik geef aan dat rekenen en begrijpend lezen hierin zeer belangrijk zijn. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Brugklas</th><th>Toelaatbaar met LVS</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>VMBO-Basis</td><td>Overwegend V-scores, met af en toe een IV-score (of</td></tr> <tr> <td>VMBO-Kader</td><td>Overwegend IV-scores, met af en toe een III-score (o</td></tr> <tr> <td>VMBO-TL</td><td>Ongeveer evenveel III- als IV-scores (of hoger)</td></tr> <tr> <td>HAVO</td><td>Overwegend II-scores, met af en toe een III-score (o</td></tr> <tr> <td>VWO/Gymnasium</td><td>Overwegend I-scores, met af en toe een II-score (of I</td></tr> </tbody> </table>	Brugklas	Toelaatbaar met LVS	VMBO-Basis	Overwegend V-scores, met af en toe een IV-score (of	VMBO-Kader	Overwegend IV-scores, met af en toe een III-score (o	VMBO-TL	Ongeveer evenveel III- als IV-scores (of hoger)	HAVO	Overwegend II-scores, met af en toe een III-score (o	VWO/Gymnasium	Overwegend I-scores, met af en toe een II-score (of I
Brugklas	Toelaatbaar met LVS												
VMBO-Basis	Overwegend V-scores, met af en toe een IV-score (of												
VMBO-Kader	Overwegend IV-scores, met af en toe een III-score (o												
VMBO-TL	Ongeveer evenveel III- als IV-scores (of hoger)												
HAVO	Overwegend II-scores, met af en toe een III-score (o												
VWO/Gymnasium	Overwegend I-scores, met af en toe een II-score (of I												

Wat gaat goed?

Directeur	De proces van schoolkeuze loopt nu beter dan twee jaar geleden. We kunnen ouders nu veel beter informeren.
-----------	--

Leerkracht groep 8	Het gaat nu heel goed. Door veel naar ouders te luisteren, weet ik wat er bij ze leeft. In de meeste gevallen zijn we het snel eens over het schooladvies. Ik leg tijdig in de week wat het schooladvies gaat worden. Rond de herfstvakantie vraag ik aan ouders wat ze zelf denken dat het advies wordt. In het gros van de gevallen zijn we het dan eens.
Leerkracht groep 7	Wij zijn als team voldoende op de hoogte van de POVO procedure. We hebben er allemaal een dag uitleg over gevolgd. We bespreken onderling de procedure. Wel is het zo dat de leerkracht die nu groep 8 heeft, de meeste kennis heeft van het palet aan middelbare scholen in Utrecht. Omdat ik die kennis niet heb, wil ik nu niet in groep 8 staan. In groep 7 volstaat het nu om de procedure uit te leggen. Op tien minuten gesprekken vragen ouders incidenteel naar mijn schooladvies. Ik laat dan de citoscores zien en geef aan hoe de regels zijn voor het schooladvies. De ouders krijgen zo een indicatie voor de richting.
Leerkracht groep 6	Op de informatieavond aan het begin van het schooljaar geef ik ouders uitleg over de POVO procedure en verwijs ik ze naar de website. Ouders geef ik veel inzicht in toetsresultaten, ook van de methodegebonden toetsen voor rekenen. Ouders verwachten vaak hetzelfde advies voor broer of zus. Als de methodetoets lager scoort dan verwacht, kunnen ouders daarop reageren. Zo ontstaat voor hen een beeld van de capaciteiten van hun kind, dat op feiten is gebaseerd.

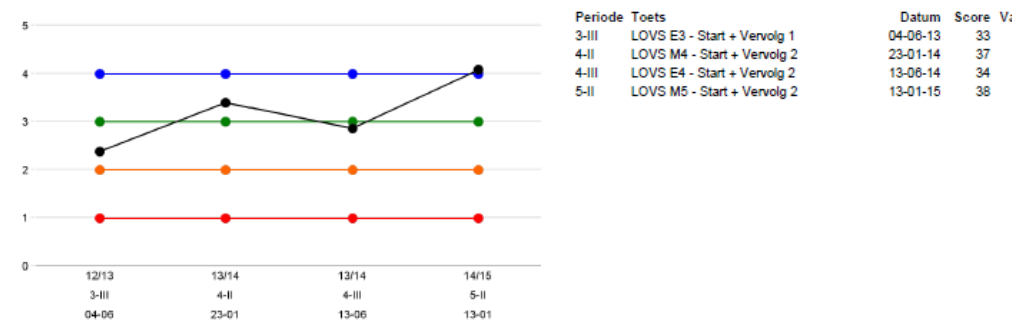
Wat kan beter?

Directeur	Niet zo veel. De dingen waar onrust over is, vallen buiten de directe invloedssfeer van de school. Er zijn klachten bij het uitloten of de broertjes- en zusjesregeling. Ook is het tijdstip van de loting ongelukkig, zo vlak voor de tulpvakantie. Wat we zelf kunnen verbeteren is het verplaatsen van de informatieavond in groep 8. Dit jaar was de informatieavond voor groep 8 iets te vroeg, zodat de nieuwe POVO-procedure nog niet beschikbaar was. Dat kan volgend jaar wat later. Overigens evalueren wij met de PCOU jaarlijks het proces om te zien wat beter kan.
Leerkracht groep 8	De prognose van de Entreetoets in groep 7 is soms te optimistisch. Ik zie dit met name voor leerlingen met VMBO-TL advies. Het zet ouders op het verkeerde been als er een briefje met Havo mee naar huis gaat, wanneer uit het LOVS en adviezen van mijn collega in groep 7 blijkt dat volgens ons VMBO-TL te adviseren is. In het schoolrapport staan nu nog veel cijfers. Ouders menen daaraan informatie te onttelen over het schooladvies. Vanaf februari 2016 worden alle cijfers vervangen

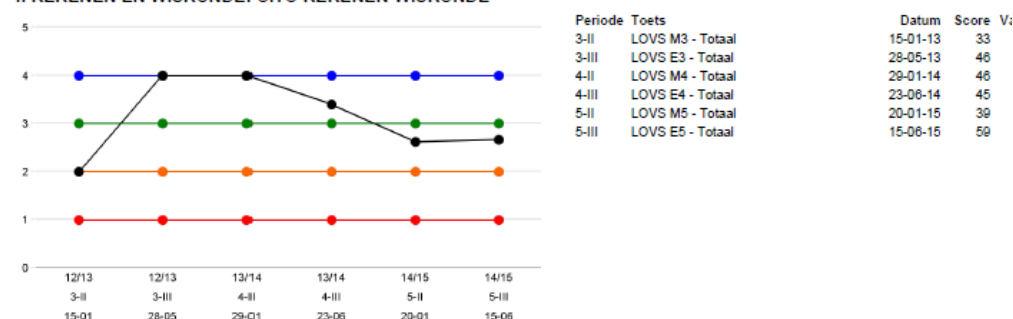
door de waarderingen goed/voldoende/matig/onvoldoende. Zo halen we de schijninformatie weg.

De uitdraai van de CITO scores in het rapport is alleen te lezen voor professionals. We gaan dit veranderen door een grafiek. Hieronder staat een voorbeeld.

3. BEGRIJPEND LEZEN: CITO BEGRIJPEND LEZEN

4. REKENEN EN WISKUNDE: CITO REKENEN-WISKUNDE

Leerkracht
groep 7

Het ouderportaal van Parnassys kan open. Zo hebben ouders inzicht in de schoolprestaties. Nu moet ik in een tienminutengesprek de prestaties laten zien en dan zien ze het thuis. Zo kun je ook de verantwoordelijkheid voor extra oefenen aan ouders geven wanneer zij bij een lage score meer met hun kind willen oefenen.

Leerkracht
groep 6

Koppel in lagere klassen ook meer resultaten terug aan de ouders. Ik geef veel inzicht in toetsresultaten. Van de week had ik daardoor een gesprek met ouders die nu beginnen in te zien dat hun derde kind waarschijnlijk niet naar het VWO gaat. Ze hebben het gesprek aangevraagd op basis van terugkoppeling van een methodetoets rekenen. Dit zou vaker en eerder mogen gebeuren.

Resultaten uit de enquête

Goed geïnformeerd en gelijkwaardige gesprekspartner

De school is een goede gesprekspartner voor de ouders. Driekwart geeft aan goed tot zeer goed geïnformeerd te worden over prestaties van het kind en voelt zich een gelijkwaardige gesprekspartner. Vrijwel niemand wordt onvoldoende geïnformeerd. Hieruit is af te leiden dat de ouders en school samen op een goede manier in gesprek zijn.

Ruim de helft denkt te weten wat het VO advies gaat worden

Van de ouders van groep 6 tot en met 8 weet ruim de helft wat het advies gaat worden. Dat is een hoge score omdat er in groep 6 en 7 nog geen advies wordt gegeven, maar hooguit een indicatie als dat nodig is. Van de respondenten heeft dan ook maar 30% het advies van de leerkracht vernomen. Dit zijn vermoedelijk de leerlingen van groep 8.

Ouders geven aan dat het rapport voor hen een belangrijke bron van informatie is. Net zoals 50% van de ouders het schooladvies meent te weten, zegt ook 50% dat ze vanuit het rapport begrijpen wat het advies zal gaan worden.

Nog onwetendheid en onzekerheid over de overstap naar het VO

De vragen 7 tot 9 scoren beduidend lager dan de andere vragen. Ouders zijn minder bekend met de POVO procedure. Bijna 60% geeft aan hier niet van gehoord te hebben. Een kwart van de ouders heeft wel eens wat gehoord over een passende middelbare school voor hun kind.

Dat deze score lager is, is voor een groot deel te verklaren uit het feit dat in de responsgroep veel ouders van groep 6 en 7 zitten. Zij hebben de POVO procedure nog niet heel actief aangeboden gekregen. Ook wordt pas in groep 8 overlegd wat een passende middelbare school zou zijn.

Uit de open vragen blijkt dat ouders informatie van de school waarderen en in sommige gevallen behoefte hebben aan meer informatie of contact. De gesprekken worden gewaardeerd, maar zijn te weinig frequent. Ook willen ouders best eerder en meer informatie over mogelijk passende middelbare scholen.

Samengevat: De communicatie met de school is voldoende, er is genoeg informatie over het toekomstig schooladvies en er is tegelijkertijd onwetendheid over de overstap naar het VO.

Ouders en school weten elkaar te vinden, communiceren open naar elkaar. Volgens beide partijen gaat dit goed. Zowel leerkrachten als ouders geven aan dat meer informatie-uitwisseling kan zorgen voor een beter inzicht bij ouders.

De school maakt er werk van

Gelijktijdig aan dit onderzoek heeft de school twee maatregelen genomen die ouders beter moeten informeren over de schoolprestaties en daarmee het schooladvies. In de nieuwsbrief van januari

2016 is te lezen dat de school een nieuw rapport invoert en het ouderportaal van Parnassys zal gaan openen. Dit is de lezen onder kop 6 en 7 in de [nieuwsbrief](#).

Zo wordt tegemoet gekomen aan de wensen van leerkracht en ouders voor het uitwisselen van meer informatie.

Hoofdstuk 5: Conclusie

De onderzoeksvraag die beantwoord is in dit onderzoek is: Hoe kan basisschool R, de ouders en leerlingen van groep 6, 7 en 8 zodanig informeren dat zij het VO-advies begrijpen en positief waarderen?

Deze onderzoeksvraag is opgedeeld in twee deelvragen

1. Hoe bereiden de leerkrachten van groep 6,7 en 8 ouders voor op het bindend schooladvies voor het VO? Hoe wil de directie de ouders informeren over het VO advies?
2. Hoe waarderen ouders het VO-schooladvies gegeven door basisschool R?

Het antwoord op de eerste vraag is dat zowel de directie als de leerkracht veel doen om de ouders te informeren over het VO advies. Effectieve maatregelen die de school neemt zijn:

- Opleiden van leerkrachten door het laten bezoeken van informatiebijeenkomsten POVO.
- De leerkracht met de meeste kennis van VO scholen in groep 8 laten lesgeven, zodat hij kan adviseren over een passende middelbare school.
- Openheid in communicatie met ouders. Door eerst te luisteren hoor je de verwachting van ouders en de motivatie van die verwachting. In praktijk sluit dit vaak aan bij het schooladvies
- Regelmatig communiceren van de schoolresultaten.

De ouders waarderen al deze maatregelen, zoals blijkt uit de gehouden enquête. Dat voorkomt onrust (Mantel & Navis, 2015). Ze waarderen het advies van de leerkracht positief en hebben redelijke kennis van de POVO procedure in Utrecht (SterkVO, 2015). Bovendien is dit ook de beste voorspeller voor het juiste niveau in het voortgezet onderwijs (Aarsen, Roeleveld, & Luyten, 2013). Tegelijkertijd wordt het risico van onderadvisering (Henkens, 2007) gereduceerd doordat een kind de mogelijkheid krijgt om een hogere score te behalen bij de centrale eindtoets. Tegelijkertijd hebben ze redelijke kennis van de POVO procedure in Utrecht.

Maar belangrijke tekortkomingen volgens een andere groep ouders zijn:

- Naast het schooladvies is er ook behoefte aan advies over het kiezen van een middelbare school die past bij de leerling.
- In groep 6 hebben kinderen en ouders nog geen idee over het belang van de prestaties.
- Er is voor de kinderen en ouders te kort de tijd om een school te kiezen.

De school zelf wil op een aantal andere punten verbetering bieden, namelijk.

- Invoeren van een rapport waarin geen cijfers meer worden gegeven aan methodetoetsen. Vanuit cijfers zou een onterechte zekerheid kunnen worden verleend over het advies.

- Invoeren van een trendanalyse in het rapport over de ontwikkeling van de citoscores op begrijpend lezen en rekenen.
- Het openstellen van het ouderportaal, zodat ouders altijd inzicht hebben in de prestaties van hun kind via het leerlingvolgsysteem.

Beperkingen en aanbevelingen voor een vervolgonderzoek

Het onderzoek is een momentopname geweest op één locatie van één school. Hoewel het op dit moment goed gaat is dat geen vanzelfsprekendheid. Niet voor niets is er de afgelopen twee jaar geïnvesteerd in het verbeteren van het proces voor het totstandkoming van het advies.

Een andere tekortkoming van het onderzoek is de wijze waarop de enquête is gehouden. Bij een vervolgonderzoek is het beter om drie enquêtes te houden, zodat de resultaten van groep 6, 7 en 8 gescheiden worden. Dan kun je het verschil in kennis en tevredenheid zien door de jaren heen. Waarschijnlijk hebben ouders van groep 6 en 7 nu aangegeven dat ze geen kennis van de POVO procedure in Utrecht hebben. Dat is niet zo erg, pas vervelend zou het zijn als ouders in groep 8 geen idee hebben waar dit over gaat. Bij een gescheiden enquête zou je dit inzicht krijgen.

Een interessant vervolgonderzoek zou zijn om niet alleen de totstandkoming van het VO advies te onderzoeken, maar ook de schoolkeuze van kinderen en ouders. Er is een breed spectrum aan scholen dat gekozen kan worden en dit maakt ouders en kinderen wel eens onzeker wat de beste schoolkeuze zou zijn. Welke criteria zijn hier op te stellen zodat kinderen en ouders zich beter kunnen oriënteren?

Ook zou het interessant zijn om leerlingen van het VO in het onderzoek te betrekken. Hoe heeft hun schoolkeuze uitgepakt? Is het advies van hun basisschool passend geweest? Voor de kwaliteit van de adviezen zou het goed zijn als het basisonderwijs contact houdt met ex-leerlingen. In de tijd van sociale media kan dit eenvoudig worden opgezet.

Literatuurlijst

- Aarsen, E. v., Roeleveld, J., & Luyten, J. (2013). *Voorspellende waarde van LOVS toetsen voor*. Utrecht: Obereon.
- Boog, G., Choinowski, N., Drost, D., Grootswagers, A., Heusdens, W., Klamer, M., . . . Maas, A. (2009). *Het oudere kind*. Heeswijk-Dinther: Esstede bv.
- Henkens, D. (2007). *Onderadvisering in beeld*. Den Haag: Inspectie van het onderwijs. Opgehaald van <http://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/content/assets/publicaties/2007/onderadvisering-in-beeld-printversie.pdf>
- InfoNu. (2015). *Te laag of verkeerd schooladvies. Wat nu?* Opgehaald van /educatie-en-school.infonu.nl: <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/127150-te-laag-of-verkeerd-schooladvies-wat-nu.html>
- Mantel, A., & Navis, J.-W. (2015, februari 2015). Onrust onder ouders over schooladvies. *de Telegraaf*. Opgehaald van http://www.telegraaf.nl/binnenland/23727643/___Schooladvies_moet_leidend_zijn___.html
- Oberon. (2013). *Voorspellende waarde van LOVS-toetsen in Almere*. Utrecht: Oberon. Opgehaald van http://www.kortlopendonderzoek.nl/leerprocessen_pdf/VVL100_Voorspellende%20waarde%20van%20LOVS-toetsen%20in%20Almere.pdf
- PO-Raad. (2015). *Toelating vo*. Opgehaald van nieuwe regelgeving overgang po vo: www.nieuweregelingovergangpo-vo.nl
- School aan zet. (2015, oktober 5). *School aan zet*. Opgehaald van School aan zet: <http://www.schoolaanzet.nl/thematische-inhoud/detail/artikel/verslag-conferentie-aansluiting-po-vo-30-september-2015/#.VnkpMhXhDIU>
- SterkVO. (2015). *POVO Utrecht*. Opgehaald van SterkVO: www.sterkvo.nl/povo

Bijlage Uitkomsten enquête aan ouders

1. Ik word door de school geïnformeerd hoe het met mijn kind gaat.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	5	12,2%
II	mee eens	28	68,3%
III	Neutraal	7	17,1%
IV	mee oneens	1	2,4%
V	helemaal mee oneens	0	0,0%

2. Ik ben voor de school een gelijkwaardige gesprekspartner.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	9	22,0%
II	mee eens	21	51,2%
III	Neutraal	9	22,0%
IV	mee oneens	2	4,9%
V	helemaal mee oneens	0	0,0%

3. Ik denk te weten welk schooladvies mijn kind zal krijgen.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	9	22,0%
II	mee eens	13	31,7%
III	neutraal	14	34,1%
IV	mee oneens	5	12,2%
V	helemaal mee oneens	0	0,0%

4. Ik weet hoe de leerkracht tot zijn advies komt.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	2	4,9%

II	mee eens	20	48,8%
III	neutraal	12	29,3%
IV	mee oneens	3	7,3%
V	helemaal mee oneens	4	9,8%

5. Ik heb van de leerkracht het toekomstig schooladvies van mijn kind gehoord.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	3	7,3%
II	mee eens	10	24,4%
III	neutraal	10	24,4%
IV	mee oneens	8	19,5%
V	helemaal mee oneens	10	24,4%

6. Ik begrijp vanuit het rapport van mijn kind wat het schooladvies ongeveer zal worden.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	8	19,5%
II	mee eens	13	31,7%
III	neutraal	13	31,7%
IV	mee oneens	7	17,1%
V	helemaal mee oneens	0	0,0%

7. Ik ben bekend met de POVO-procedure* in Utrecht

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	4	9,8%
II	mee eens	13	31,7%
III	neutraal	5	12,2%
IV	mee oneens	10	24,4%
V	helemaal mee oneens	9	22,0%

8. De school informeert mij over passende middelbare scholen voor mijn kind.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	0	0,0%
II	mee eens	4	21,1%
III	neutraal	9	47,4%
IV	mee oneens	2	10,5%
V	helemaal mee oneens	4	21,1%

9. Ik ben dit schooljaar van plan om met mijn kind naar de open dagen van de middelbare school te gaan.

Aantal respondenten: 41 / 122 (33,6%)

	Antwoorden	#	%
I	helemaal mee eens	5	26,3%
II	mee eens	7	36,8%
III	weet niet	0	0,0%
IV	mee oneens	3	15,8%
V	helemaal mee oneens	4	21,1%

10. Wat doet basisschool R goed om u te informeren over een schooladvies?

Aantal respondenten: 25 / 122 (20,5%)

	Antwoord	Aantal reacties	
a	Bekijk de reacties	25	100.0%

1. Nog geen ervaring mee.
2. 10 minuten gesprekken zijn wat mij betreft de beste indicator
3. 10 minuten gesprekken
4. Nog niets, is aangestipt op de introductie groep 7ouderavond
5. Amy zit in Groep 6 dus nog niet echt van toepassing. Verder wordt dat dan ook niet besproken.
6. In groep 7 bij de introductie-avond globaal de procedure van totstandkoming schooladvies uitgelegd gekregen. Tevens uitleg van de Cito-scores en naar welke type onderwijs dit vertaalt kan worden.
7. op dit moment nog heel weinig. mijn kind zit in groep 7 dus ik hoop na de entreetoets de benodigde info te krijgen
8. informatie verstrekken m.b.t. POVO (in groep 7 en 8)
9. Dat is nog niet van toepassing. We zijn door de 10 min.gesprekken wel aardig geïnformeerd.
10. Het is fijn dat de Cito scores bij de rapporten gevoegd zitten. Hierdoor kan je je een beeld vormen van het niveau van je kind. Ik heb de enquête overigens voornamelijk ingevuld met mijn zoon in groep 6 in mijn hoofd. Uit ervaring weet ik dat informatie over niveau en schoolkeuze met name in groep 7 en 8 gegeven wordt. Ik merk wel dat ik bij de oudste 2 veel meer beeld had van hun prestaties dan van nummer 3. (door wisselende scores en andere werkhouding) Verder merk ik dat, nu de eindcito niet meer/minder van belang is in

groep 8 doordat deze pas gemaakt wordt NA de schoolkeuze, ik de resultaten in groep 6 belangrijker ga vinden. Immers, de uitslagen van groep 6 wegen nu zwaarder mee in het advies wat de school gaat geven. Kortom 2 x10 min gesprekken in groep 6 in een jaar ervaar ik nu als weinig.

11. Twee keer per jaar, word ik over de vooruitgang van mijn kind geïnformeerd in een gesprek met de leerkracht.
12. Weinig! Je hoort als ouder iets over het schooladvies pas als de uitslag van de entreetoets bekend is. Het kind krijgt een bepaald advies te horen. 3 maanden later in groep 8 hoor je van een ander leerkracht een ander advies, lager of hoger. Ik kan mij niet voorstellen dat dit advies juist is. Ik heb een kind die naar aanleiding van entreetoets TL havo als advies kreeg, nu in groep 8 krijgt hij als advies Kl. Veel lager dan verwacht. Ik ben helemaal niet eens met dit advies. Mijn kind wordt hierdoor gedemotiveerd. Ik vind dat mijn kind niet zoveel achteruit is gegaan. Gelukkig heeft hij nog een kans om zich te bewijzen, om de eindtoets goed te doen.
13. Basisschool R geeft mijns inziens in groep 6 nog te weinig inzicht in het schooladvies voor ons kind.
14. De docenten volgen mijn kind goed op in de klas. Ik denk dat een advies voor mijn kind in groep 7 nu nog iets te vroeg gevraagd is. Klopt dit?
15. De informatieavond groep 8 was prima en daardoor een aantal zaken meteen duidelijk. De leerkracht groep 8 is ervaren en geeft daardoor helder informatie over de vervolgstap.
16. In groep 6 heeft basisschool R ons nog niet geïnformeerd over een eventueel schooladvies en dat lijkt mij ook nog vrij vroeg.....
17. de school beantwoordt mijn vragen helder en duidelijk.
18. Gesprekken
19. niet zozeer mbt groep 6 so far maar uit ervaring met onze kinderen die op VO zitten: goed geïnformeerd via rapport, gesprek docent-leerling, docent-ouders+leerling, gezamenlijk komen tot advies
20. De leerkracht heeft veel informatie gegeven tijdens een ouderavond. Er is voldoende gelegenheid om in gesprek te gaan als dat nodig is.
21. voorlichting begin van groep 8.
22. De officiële gesprekken moeten nog plaatsvinden, we hebben op eigen initiatief nav cito en op schrift het advies wel om een gesprek gevraagd, omdat een aantal zaken ons zorgen baarden.
23. Extra gesprekken inplannen bij vragen en onduidelijkheden over het advies. Meedenken over een passende Middelbare School.
24. Mijn kind zit in groep 7 nog geen ervaring mee
25. Ik heb niet de indruk dat zij iets willen doen. Ik ga zelf achteraan om de juiste keuze voor mijn kind te maken.

11. Waar is er ruimte voor verbetering?

Aantal respondenten: 24 / 122 (20,5%)

	Antwoord	Aantal reacties	
a	Bekijk de reacties	24	100.0%

1. Al in groep 6-7 informeren over het niveau op dat moment zodat je als ouders daar rekening mee kunt houden bij het kijken naar scholen.
2. Eerste echte 10-minuten gesprek relatief laat in het schooljaar
3. ook weten wat er buiten Utrecht zit aan VO

4. bijvoorbeeld bij elk rapport aangeven; "met dit rapport zou uw kind naar de HAVO gaan"
5. Weet ik nog niet, beetje vroeg om deze vraag te beantwoorden.
6. Een meer op je eigen kind toegespitst advies naar welke scholen/open dagen gegaan kan worden. Nu hebben wij nog geen enkel idee en we hebben begrepen dat de open dagen al van start zijn gegaan en dat je in groep 8 al vrij snel een keuze moet maken, waardoor je te laat bent als je dan nog naar open dagen moet.
7. zie hierboven
8. Informeren van ouders in een eerder stadium (groep 6)
9. Al een beetje aangeven in groep 6 en 7 wat het advies ongeveer zal worden op basis de resultaten tot dan toe. Ook evt wat voor soort onderwijs bij je kind zal passen, zodat je daar op kan afstemmen welke open dagen je gaat bezoeken. Heb nog toevoeging aan bovenstaande. Van een kind in groep 8 is het advies gegeven. Van get andere kind in groep 7 is sat nog niet gecommuniceerd. Vandaar mijn neutraal bij vraag 5.
10. op dit moment zien wij er geen
11. Zie ook boven.
12. Van de twee reportages per jaar (winter, zomer) is er maar een met de leerkracht die op dat moment bezig is/was met mijn kind. De zomer reportage is overgedragen aan een nieuwe leerkracht. Ik mis dus mogelijk inzicht en details. Een link naar een leervolgsysteem (net als bij zwemles;) op internet zou handig zijn, om gedurende het jaar aspecten van de vooruitgang te kunnen volgen.
13. Een kind vanaf groep 6 oudersteunen waar hij/zij minder goed in is. Zoals extra lessen. En ouders actief mee betrekken. En vanaf dat moment het schooladvies bespreekbaar maken.
14. Gezien het belang van de schoolkeuze van het kind, zou ik veel meer geïnformeerd willen worden.
15. Ik weet eigenlijk niet wanneer een advies ter sprake gaat komen.
16. Met groep 8 op bezoek bij middelbare scholen. In groep 8 EN 7 leerkrachten van middelbare scholen uitnodigen om iets te vertellen over een middelbare school. Verder vind ik toetsing met alleen CITO te eenzijdig. De entreetoets in groep 7 is een hele reeks aan toetsen met zelfs toetsen op leerstof die nog niet behandeld is. Wat is hiervan de toegevoegde waarde? Een toetsing op het sociaal emotionele vlak vind ik een gemis in het hele advies.
17. In groep 7 speelt het tot nu toe niet echt een rol, denk dat dit in de tweede helft meer een rol gaat spelen.
18. nu geen concrete suggesties
19. Ik zou wat meer aandacht besteden aan de schoolkeuze zelf. Bijvoorbeeld een avond te organiseren op school, een soort markt, waarbij oud leerlingen hun school vertegenwoordigen en vertellen over hun ervaringen op hun middelbare school aan de groep achters.
20. Eerder dan pas in groep 8 in overleg met de ouders over het schooladvies. Het rapport, de citoscore en het uiteindelijke schooladvies waren niet congruent aan elkaar. Het rapport blijkt weinig te zeggen over het uiteindelijke schooladvies. Echter, dat is juist de input die je als ouders gebruikt. De leerkracht mag ook actiever de ouders aanbevelen in groep 7 scholen te bezoeken met het kind om alvast sfeer te proeven. Dat werd door de leerkracht absoluut niet uitgedragen.
21. ik vul hem maar niet in, want ik ben geen ouder
22. 2 10 min gesprekken zijn wat weinig. Voor groep 7 & 8 een meer is een verbetering
23. ik zou het prettig vinden om in groep 7 medio dec/jan een avond in de klas te hebben met info over POVO procedure, entreetoets en open dagen VO en hoe schooladvies tot stand komt in groep 8
24. Meer betrokkenheid, geen vooroordeel!!!